

[2] Informacje na temat pomocy prawnej w zakresie prawa cywilnego

W ramach pomocy prawnej w zakresie prawa cywilnego klienci mogą uzyskać poradę prawną („porada i pomoc”) oraz pomoc adwokata w zakresie wnoszenia spraw cywilnych do sądu („pomoc prawna w sprawach cywilnych”). W niniejszej broszurze opisujemy te typy pomocy i wskazujemy, czy środki, którymi Państwo dysponują umożliwią Państwu uzyskanie naszych usług.

Dokument ważny od kwietnia 2009 r.

Kontakt:

Czy chcą Państwo:

- znaleźć adwokata w okolicy działającego w ramach pomocy prawnej?
- dowiedzieć się więcej o pomocy prawnej?
- zamówić nasze broszury informacyjne?

Prosimy o kontakt z naszą **linią pomocy prawnej** pod numerem telefonu **0845 122 8686** (7 dni w tygodniu w godz. 7.00-23.00) lub odwiedzić naszą stronę internetową **www.slab.org.uk**. Na naszej stronie znajdą Państwo także informacje na temat standardów naszych usług.

Nie udzielamy porad prawnych – zarządzamy systemem pomocy prawnej.

Nasz adres: 44 Drumsheugh Gardens, Edinburgh EH3 7SW.

Nasz numer telefonu **0131 226 7061**. Przyjmujemy także połączenia w ramach BT Text Direct.

Nasz e-mail: **general@slab.org.uk**.

Inne przydatne dane kontaktowe

Law Society of Scotland, 26 Drumsheugh Gardens, Edinburgh EH3 7YR

Tel.: 0845 113 0018

Adres internetowy: www.lawscot.org.uk

Bezpłatną poradę można uzyskać od organizacji takich jak Biuro Porad Obywatelskich w Szkocji (Citizens Advice Scotland – www.cas.org.uk), Centrum Porad Finansowych (Money Advice Centres, www.moneyadvicescotland.org.uk), lub organizacji Shelter, zajmującej się sprawami mieszkaniowymi (www.scotland.shelter.org.uk). Dane kontaktowe tych organizacji można znaleźć na ich stronach internetowych lub w książce firm (Yellow Pages).

Nasze ulotki:

- Informacje na temat pomocy prawnej w sprawach cywilnych.
- Pomoc prawna w sprawach cywilnych – informacje dla wnioskodawców.
- Pomoc prawna w sprawach cywilnych – szacunkowe koszty.
- Informacje dla stron przeciwnych w sprawach cywilnych, w ramach których udzielana jest pomoc prawna.
- Pomoc prawna dla dzieci.
- Czy kwalifikuję się do uzyskania porady i pomocy – w sprawach karnych lub sprawach z udziałem dzieci?
- Pomoc prawna w sprawach karnych, gdy klient został zatrzymany.
- Pomoc prawna w sprawach karnych, gdy klient nie został zatrzymany.
- Uwagi i skargi dotyczące Scottish Legal Aid Board.
- Dostęp do informacji.

Spis treści

1. Co obejmuje pomoc prawna w zakresie prawa cywilnego?
2. Porady i pomoc w sprawach cywilnych.
3. Pomoc prawna w sprawach cywilnych.
4. Kto udziela porad i pomocy lub pomocy prawnej?
5. Jak mogę znaleźć adwokata, który może udzielić mi pomocy prawnej w zakresie prawa cywilnego?
6. Czy mogę uzyskać porady nieodpłatnie bez potrzeby ubiegania się o udzielenie pomocy prawnej w zakresie prawa cywilnego lub w przypadku gdy nie kwalifikuje się do przyznania mi tego typu pomocy?
7. Jak mogę dowiedzieć się o ewentualnych kosztach usług?
8. Jak mogę wnieść opłaty?
9. O czym należy pamiętać przed ubieganiem się o udzielenie pomocy?
10. Jak są wykorzystywane przekazywane przez mnie informacje?
11. Co mogę zrobić, jeśli nie jestem zadowolony z pracy Rady lub mojego adwokata?
12. Jak mogę ustalić, czy kwalifikuję się finansowo do uzyskania porad i pomocy lub pomocy prawnej?

Uwaga - podniesienie maksimum finansowego kwalifikującego do przyznania nieodpłatnych porad oraz pomocy prawnej w zakresie prawa cywilnego

Od 7 kwietnia 2009 r. nieodpłatne porady o pomoc prawna w zakresie prawa cywilnego będzie mogła być przydzielana wszystkim osobom, których dochody rozporządzalne nie przekraczają kwoty GBP 25 000. Więcej informacji można znaleźć w punkcie 12.2.

1. Co obejmuje pomoc w zakresie prawa cywilnego?

Możemy zapewnić finansowanie w celu udzielenia pomocy osobom, które kwalifikują się do uzyskania porady prawnej i pomocy adwokata w celu wniesienia swojej sprawy do sądu („zastępstwo procesowe”) w sprawach cywilnych. Zastępstwo może być świadczone nieodpłatnie lub będą Państwo musieli zapłacić pewną kwotę na pokrycie kosztów prowadzenia sprawy.

Mogą Państwo wnioskować o dwa rodzaje usług:

- **Porady i pomoc.** Umożliwia to opłacenie usług doradczych adwokata w każdej sprawie w ramach prawa szkockiego, cywilnej lub karnej, np. w celu zawarcia ugody bez wnoszenia sprawy do sądu. Jednak na ogół oznacza to konieczność opłacenia usług zastępstwa procesowego w sądzie we własnym zakresie.
- **Pomoc prawna w sprawach cywilnych** (ponieważ niniejsza broszura dotyczy tylko pomocy w sprawach cywilnych, gdy mówimy o „pomocy prawnej” oznacza to pomoc prawną w sprawach cywilnych). Umożliwia to opłacenie adwokata występującego w Państwa imieniu w sądzie. Ta usługa obejmuje prace przygotowawcze, a także samą rozprawę. W jej ramach możliwe jest zapewnienie środków finansowych, o ile są konieczne, dla prawników i biegłych. Większość spraw rozpoczyna się od udzielenia porad i pomocy, a pomoc prawna może ewentualnie stanowić kolejny etap procesu. Wnioski o udzielenie pomocy prawnej są przez nas na ogół rozpatrywane w terminie 32 dni (30 dni w przypadku elektronicznego złożenia wniosku przez obrońcę). Termin ten nie obejmuje okresów oczekiwania na przekazanie dodatkowych informacji przez Państwa lub Państwa adwokata.

Poniżej opisujemy obie usługi bardziej szczegółowo. Obie usługi są łącznie zwane **pomocą prawną w zakresie prawa cywilnego**. Jeśli chcą Państwo uzyskać pomoc w zakresie sprawy karnej, prosimy zapoznać się z naszą broszurą „Pomoc prawna w sprawach karnych”. Dzieci ubiegające się o udzielenie pomocy prawnej powinny zapoznać się z naszą broszurą „Pomoc prawna dla dzieci”. Na wewnętrznej stronie okładki znajdą Państwo informację, jak i gdzie można uzyskać nasze broszury informacyjne.

Jeśli nie kwalifikują się Państwo do uzyskania porad i pomocy, nadal mogą Państwo ubiegać się o pomoc prawną, i odwrotnie – więcej informacji można uzyskać od radców prawnych. Niektórzy klienci potrzebują tylko porad i pomocy, inni tylko pomocy prawnej, a niektórzy obu tych usług. Wiele osób rozpoczyna proces prawny od uzyskania porad i pomocy, a następnie pomocy prawnej.

Jeśli chcą Państwo ubiegać się o realizację tych usług, muszą Państwo skontaktować się w tej sprawie ze swoim adwokatem.

1.1. Co to jest sprawa cywilna?

Poniżej prezentujemy przykładowe sprawy cywilne, w ramach których mogą Państwo uzyskać pomoc prawną:

- rozwód oraz inne sprawy dotyczące rodziny i dzieci,
- dochodzenie odszkodowania z tytułu uszkodzeń ciała w wypadku lub wskutek błędu lekarskiego,
- sprawy dotyczące zamieszkania, np. zaległości w spłacie kredytu mieszkaniowego lub czynszu , naprawy i eksmisje,
- zadłużenie i prawo do uzyskania pomocy socjalnej,
- sprawy związane z imigracją, staraniem się o obywatelstwo i uzyskaniem azylu.

2. Porady i pomoc w sprawach cywilnych.

2.1. Jakie usługi są świadczone w ramach porad i pomocy?

Usługa „porady i pomoc” obejmują wiele spraw, pod warunkiem, że:

- są to sprawy podlegające prawu szkockiemu,
- kwalifikują się Państwo do ich uzyskania w zakresie finansowym,
- nie mogą Państwo uzyskać pomocy finansowej z innych źródeł, np. związków zawodowych, ubezpieczyciela lub samorządu zawodowego.

Poza udzieleniem porad w Państwa sprawie, adwokat może:

- doradzić Państwu, czy mogą Państwo wnieść sprawę do sądu,
- podjąć próbę negocjowania ugody z drugą stroną,
- udzielić Państwu porad dotyczących ubiegania się o pomoc prawną w celu wniesienia sprawy do sądu,
- pisać w Państwa imieniu pisma lub otrzymywać sprawozdania.

W niektórych sprawach Państwa adwokat nie może reprezentować Państwa w sądzie w ramach pomocy prawnej. Sprawy te obejmują:

- niewielkie roszczenia, tzn. roszczenia poniżej GBP 3 000, o ile sprawa nie dotyczy obrażeń ciała
- niektóre sprawy upadłościowe,

Jednak w tych sprawach można ubiegać się o poradę prawną.

2.2 Jakie są finansowe kryteria kwalifikacyjne do uzyskania porad i pomocy?

Państwa adwokat zdecyduje, czy spełniają Państwo ustawowe finansowe kryteria kwalifikacyjne do uzyskania porad i pomocy. Zarówno kwota Państwa tygodniowych dochodów do rozporządzania, jak i kwota kapitału do rozporządzania (oszczędności i rzeczy wartościowe) muszą się mieścić w określonych limitach. Ogólnie rzecz biorąc, kwalifikują się Państwo, gdy wartość Państwa oszczędności i rzeczy wartościowych (z wyłączeniem Państwa domu/mieszkania) wynosi nie więcej niż GBP 1 639 oraz:

- otrzymują Państwo dodatki do dochodów (income support) lub zależny od dochodu zasiłek dla osoby bezrobotnej poszukującej pracy (Jobseeker's Allowance) lub zależny od dochodu zasiłek dla osób w pełni niezdolnych do wykonywania swojej pracy (Employment and Support Allowance)
- wysokość Państwa tygodniowych dochodów do rozporządzania (po opłaceniu pewnych rachunków i świadczeń) wynosi nie więcej niż GBP 234.

Jeśli są Państwo emerytami, nadal mogą się Państwo kwalifikować, jeśli Państwa oszczędności lub mienie, które Państwo posiadają nie są warte więcej niż GBP 1 639.

Aby uzyskać porady i pomoc, nie muszą Państwo wносить opłat z kapitału, ale nadal mogą Państwo być zobowiązani do ich uiszczenia z dochodów, w zależności od ich wysokości.

Z tą procedurą mogą się Państwo zapoznać w pkt 12.1 i sprawdzić, czy spełniają Państwo finansowe kryteria kwalifikacyjne dla uzyskania porad i pomocy. Mogą Państwo także skorzystać z kalkulatora internetowego na naszej stronie www.slab.org.uk. Informacje zawarte w niniejszej broszurze oraz na naszej stronie stanowią jedynie wskazówki. Aby sprawdzić, czy spełniają Państwo ustawowe finansowe kryteria kwalifikacyjne do uzyskania porad i pomocy, prosimy skontaktować się ze swoim adwokatem. Aby znaleźć adwokata, patrz pkt 5.

Podanie adwokatowi prawdziwych informacji na temat Państwa warunków finansowych jest niezwykle istotne. Adwokat musi znać poziom Państwa dochodów, oszczędności oraz personalia osób pozostających na Państwa utrzymaniu (dzieci lub innych osób, pozostających na Państwa utrzymaniu). Na pierwsze spotkanie z adwokatem powinni Państwo przynieść dokumenty potwierdzające powyższe kwoty i personalia osób pozostających na Państwa utrzymaniu. Na przykład, należy dostarczyć następujące dokumenty:

- ostatnie odcinki płacy lub dokumenty księgowe, jeśli pracują Państwo na własny rachunek,
- dokumenty potwierdzające pobieranie emerytury od swojego byłego pracodawcy lub książeczkę otrzymywania świadczeń lub emerytalną.
- dokumenty informujące o przyznaniu prawa do otrzymywania świadczeń.
- informacje na temat Państwa oszczędności lub rachunków bankowych, np. wyciąg z banku, oszczędnościowej kasy mieszkaniowej *Building Society*, banku pocztowego *Post Office* lub książeczkę wkładów oszczędnościowych *Passbook*.

Jeśli nie przedłożą Państwo powyższych dokumentów na początku procesu, procedura rozpatrywania Państwa wniosku może się opóźnić. Adwokat, dopóki nie uzyska pewności co do prawdziwości udzielonych przez Państwa informacji na temat Państwa sytuacji finansowej, nie może rozpocząć swojej pracy.

Jeśli są Państwo zameżni lub mieszkają z partnerem, Państwa adwokat na ogół musi także uzyskać te same informacje na temat ich dochodów i oszczędności, chyba że:

- pozostają Państwo w separacji,
- mają Państwo problem prawny z tą osobą lub osoba ta będzie stroną przeciwną w Państwa sprawie,
- uzyskanie takich informacji jest niesprawiedliwe lub zbyt trudne.

Państwa adwokat musi także uzyskać pewność, że sprawa, w ramach której proszą Państwo o poradę dotyczy prawa szkockiego.

3. Pomoc prawna w sprawach cywilnych.

3.1. Jakie usługi obejmuje pomoc prawna w sprawach cywilnych?

Jeśli Państwo lub Państwa adwokat uzgodnią, że realizacji usług porad i pomocy nie umożliwi rozwiązywania Państwa problemu oraz, że muszą Państwo wnieść sprawę do sądu, być może będą Państwo zmuszeni ubiegać się o pomoc prawną.

Jeśli zdecydują się Państwo ubiegać się o pomoc prawną, Państwa adwokat przekaze Państwu egzemplarz broszury „Pomoc prawna w sprawach cywilnych – informacje dla wnioskodawców”, w której znajdują Państwo informacje dotyczące procedur związanych z udzielaniem pomocy prawnej.

3.2. Jakie są kryteria kwalifikacyjne do uzyskania pomocy prawnej?

Państwo i Państwa adwokat muszą wypełnić formularze aplikacyjne dotyczące charakteru sprawy i Państwa sytuacji finansowej, a następnie przesłać je do nas. Wnioski będziemy rozpatrywać w identyczny sposób stosując zasady przewidziane we właściwych ustawach. Aby uzyskać pomoc prawną, muszą Państwo spełniać kryteria kwalifikacyjne we wszystkich testach.

Aby udzielić Państwu pomocy prawnej, musimy ustalić, czy:

- kwalifikują się Państwo do jej uzyskania w zakresie finansowym,
- istnieją podstawy prawne do wniesienia sprawy (ang. „probable cause”),
- udzielenie Państwu pomocy prawnej jest uzasadnione - na przykład, udzielenie pomocy prawnej może być nieuzasadnione, gdy osoba, przeciwko której Państwo występują, nie ma środków finansowych, koszty Państwa sprawy przekraczają wartość roszczenia lub Państwa szanse wygrania sprawy są niewielkie,
- nie mogą Państwo uzyskać pomocy finansowej z innych źródeł, np. związków zawodowych, ubezpieczyciela lub samorządu zawodowego.

Zarówno kwota Państwa tygodniowych dochodów do rozporządzania, jak kapitału do rozporządzania (oszczędności i rzeczy wartościowe) musi się mieścić w określonych limitach. Ogólnie rzecz biorąc, nie muszą Państwo płacić za pomoc prawną, gdy:

- Państwa dochody do rozporządzania osiągają poziom GBP 3 355 lub niższy, a Państwa kapitał do rozporządzania nie przekracza kwoty GBP 7 504 lub
- Państwo lub Państwa partner otrzymują dodatki do dochodów lub zależny od dochodu zasiłek dla osoby bezrobotnej poszukującej pracy lub zależny od dochodu zasiłek dla osób w pełni niezdolnych do wykonywania swojej pracy (Employment and Support Allowance)

Jednak muszą Państwo płacić za pomoc prawną, gdy:

- Państwa roczne dochody do rozporządzania mieszczą się w granicach od GBP 3 355 do GBP 25 000 lub
- Państwa kapitał do rozporządzania wynosi od GBP 7 504 do GBP 12 439.

A także, Państwo:

- nie mogą uzyskać pomocy prawnej, jeśli Państwa roczne dochody do rozporządzania przekraczają kwotę GBP 25 000,
- mogą nie kwalifikować się do uzyskania pomocy prawnej, jeśli Państwa kapitał do rozporządzania przekracza kwotę GBP 12 439.

Nawet jeśli wartość Państwa kapitału do rozporządzania przekracza kwotę GBP 12 439, nadal mogą się Państwo kwalifikować, jeśli są Państwo emerytami lub jeśli uznamy, że udzielenie Państwu pomocy prawnej leżałoby w interesie wymiaru sprawiedliwości. Więcej informacji na temat uzyskają Państwo od swojego adwokata.

Aby uzyskać więcej informacji na temat kwalifikowania się do uzyskania pomocy prawnej, prosimy przejść do pkt 12.2. Znajdą tam Państwo definicje takich terminów jak „dochody do rozporządzania” lub „kapitał do rozporządzania” oraz informacje na temat świadczeń, do których mogą być Państwo uprawnieni. Mogą Państwo także skorzystać z kalkulatora internetowego na naszej stronie www.slab.org.uk.

Pamiętaj: własne obliczenia należy traktować wyłącznie jako przybliżone kalkulacje. Jeśli chcą Państwo ubiegać się o pomoc prawną, muszą Państwo skontaktować się w tej sprawie ze swoim adwokatem. Aby znaleźć adwokata, patrz pkt 5. Rozpatrzemy Państwa wnioski pod kątem spełniania przez Państwa właściwych kryteriów kwalifikacyjnych. Zbadamy Państwa warunki finansowe, podstawy prawne Państwa sprawy oraz zasadność udzielenia Państwu pomocy prawnej w danych okolicznościach.

Podane dane podlegają corocznym zmianom, dlatego prosimy upewnić się, że mają Państwo obowiązującą wersję niniejszej broszury.

3.3. Co się stanie, jeśli muszę uzyskać usługi w trybie pilnym?

Zanim zdecydujemy, czy możemy Państwu udzielić pomocy prawnej, Państwa adwokat może wykonać pewne czynności w sądzie w Państwa imieniu, np. wnioskować o nakaz uniemożliwiający innym osobom napaść na Państwa. Jednak być może będą Państwo musieli zapłacić za wykonaną pracę, nawet kiedy:

- zdecydują się Państwo nie wnieść sprawy do sądu lub
- później odrzucimy Państwa wniosek o udzielenie pomocy prawnej.

4. Kto udziela porad i pomocy lub pomocy prawnej?

Obie usługi są świadczone wyłącznie przez adwokata. Adwokat może zostać zatrudniony z prywatnej kancelarii prawnej, centrum prawnego, innej firmy doradczej bądź zostać zatrudniony przez nas.

5. Jak mogę znaleźć adwokata, który może udzielić mi pomocy prawnej w zakresie prawa cywilnego?

Aby znaleźć adwokata, który może udzielić Państwu pomocy prawnej w zakresie prawa cywilnego:

- prosimy o kontakt z naszą linią pomocy prawnej pod numerem telefonu **0845 122 8686** (7 dni w tygodniu w godz. 7.00 - 23.00),
- prosimy odwiedzić naszą stronę www.slab.org.uk.

Informacje na temat adwokatów w Państwa okolicy można także uzyskać w Law Society of Scotland lub Citizens Advice Bureau (dane kontaktowe znajdują się na wewnętrznej stronie okładki).

Biuro przyznawania pomocy prawnej ma także miejscowe biura, gdzie zatrudniani przez nas radcy prawni podejmują się wszystkich spraw, w których osoby kwalifikują się do przyznania im pomocy prawnej, ale nie udało im się ustanowić własnego radcę prawnego.

Z Biurem przyznawania pomocy prawnej Okręgu Highland and Islands (Highland, Moray, Wester Isles (Hebrydy), Orkney (Orkady), Shetland (Szetlandy) kontaktować się można, dzwoniąc pod numer 0845 123 2353, odwiedzając stronę www.slab.org.uk/civiloffice lub pisząc na mail@pvs.slab.org.uk

Podobne usługi świadczone są w Okręgu Argyll and Bute: 01546 604 106

Ponadto obsługujemy też sieć biur porad prawnych oraz udzielamy usługi w zakresie prawa cywilnego w więzieniach oraz w instytucjach charytatywnych *Community Links* na terenie Hrabstw the Lothians.

6. Czy mogę uzyskać porady nieodpłatnie bez potrzeby ubiegania się o udzielenie pomocy prawnej w zakresie prawa cywilnego lub w przypadku gdy nie kwalifikuje się do przyznania mi tego typu pomocy?

Nieodpłatne porady są udzielane przez różne organizacje, np. Biuro Porad Obywatelskich *Citizens Advice Scotland* lub Biuro Pomocy Finansowej *Money Advice Centres* oraz *Shelter* (organizacji zajmującej się kwestiami mieszkaniowymi). Mogą one pomóc Państwu w zakresie Państwa sprawy oraz ustalić, czy potrzebują Państwo porady prawnej (dane kontaktowe znaleźć można na drugiej stronie okładki niniejszej broszury). Mogą Państwo także uzyskać pomoc w związkach zawodowych lub u ubezpieczyciela.

7. Jak mogę ustalić szacunkowe opłaty?

Pomoc prawna nie zawsze jest świadczona nieodpłatnie. Jeśli udzielimy Państwu porad i pomocy lub pomocy prawnej, być może będą Państwo musieli dokonać pewnych wpłat na poczet jednej lub obu usług, co wyjaśniamy niżej.

Oplacimy honorarium Państwa adwokata. Jednak mamy obowiązek podejmowania prób odzyskania wniesionych przez nas opłat. Aby pokryć koszty, wykorzystujemy następujące źródła finansowania:

Porady i pomoc:

- po pierwsze, wszystkie wniesione przez Państwa opłaty (patrz pkt 7.1) – zależy to od Państwa dochodów,
- po drugie, wszelkie koszty wniesione przez stronę przeciwną w Państwa sprawie,
- po trzecie, gdy dwa wcześniejsze źródła nie są wystarczające, część lub całość środków pieniężnych lub mienia, które Państwo wygrają w sprawie lub zatrzymują (ang. *clawback*) – nie muszą Państwo tego robić, jeśli dokonanie tego typu płatności może skutkować Państwa trudną sytuacją finansową lub ubóstwem,
- po czwarte, gdy trzy wcześniejsze źródła nie są wystarczające, nasze własne środki finansowe.

W niektórych przypadkach nie będą musieli Państwo przeznaczać części lub całości środków pieniężnych lub mienia, które Państwo wygrają w sprawie lub zatrzymają, jeśli mogą Państwo udowodnić, że dokonanie takiej wpłaty może skutkować Państwa trudną sytuacją finansową lub ubóstwem.

Pomoc prawna:

- po pierwsze, wszelkie koszty wniesione przez stronę przeciwną w Państwa sprawie,
- po drugie, wszelkie opłaty, które muszą Państwo ponieść na naszą rzecz,
- po trzecie, gdy dwa wcześniejsze źródła nie są wystarczające, część lub całość środków pieniężnych lub mienia, które Państwo wygrają w sprawie lub zatrzymają,
- po czwarte, gdy trzy wcześniejsze źródła nie są wystarczające, nasze własne środki finansowe.

Więcej informacji na temat opłat można znaleźć w ulotce „Pomoc prawna w sprawach cywilnych – szacunkowe koszty”.

Jeśli muszą Państwo ponieść jakiegokolwiek opłaty, za porady i pomoc płać Państwo bezpośrednio swojemu adwokatowi. W ramach usługi „porady i pomoc” adwokat może wykonywać pracę o wartości wyłącznie do ustalonego limitu finansowego. Jeśli chcą wykonywać bardziej skomplikowane i kosztowne czynności, muszą ubiegać się o naszą zgodę. Jeśli nie wyrażymy na nie zgody, adwokat:

- nie może poprosić Państwa o opłacenie tych czynności oddzielnie, jednocześnie kontynuując udzielanie pomocy prawnej,
- może zapytać Państwa, czy chcą Państwo, aby nadal prowadził Państwa sprawę, ale tym razem prywatnie. Jeśli wyrażą Państwo na to zgodę, adwokat, przed kontynuowaniem pracy, musi Państwu szczegółowo wyjaśnić warunki dalszego prowadzenia sprawy, a Państwo muszą wyrazić na nie zgodę.

Jednak w przypadku pomocy prawnej, muszą Państwo ponieść swoje opłaty na naszą rzecz.

7.1. Opłaty

Mogą Państwo zostać zobligowani do wniesienia opłat za porady i pomoc oraz pomoc prawną. Są one ustalane w różny sposób – aby ustalić szacunkową wysokość opłat, patrz pkt 12.1 i pkt 12.2. W razie pytań dotyczących opłat, prosimy o kontakt z naszym działem oceny finansowej. Jeśli będą Państwo zobligowani do wniesienia opłat, ich wysokość będzie zależeć od poziomu Państwa dochodów, oszczędności i wartości mienia.

W przypadku porad i pomocy, Państwa adwokat powinien powiadomić Państwa na początku sprawy:

- o ewentualnych opłatach, które muszą Państwo uiścić za udzielenie porad i pomocy (zgodnie z zasadami dotyczącymi wysokości opłat ustalonych przez adwokata),
- czy będą musieli Państwo ponieść jakieś opłaty ze środków pieniężnych, które Państwo wygrają w sprawie lub zatrzymają.

W przypadku pomocy prawnej, Państwa adwokat powinien poinformować Państwa, czy będą musieli Państwo ewentualnie wnieść jakieś opłaty. Jednak, jeśli zdecydujemy się udzielić Państwu pomocy prawnej, informujemy Państwa:

- o dokładnej wysokości ewentualnych opłat,
- o okresie ich spłaty w ratach.

W przypadku pomocy prawnej, na ogół mogą Państwo wnieść opłaty z dochodów w miesięcznych ratach. Ogólnie rzecz biorąc, im więcej muszą Państwo zapłacić, tym dłuższy będzie okres spłaty w ratach.

Składając wniosek o udzielenie pomocy prawnej, należy poprosić swojego adwokata o obliczenie i poinformowanie nas o przewidywanych kosztach Państwa sprawy. Dzięki temu mogą Państwo oszczędzić pieniądze, ponieważ możemy wstępnie ograniczyć wysokość należnych od Państwa opłat do kwoty oszacowanej przez Państwa adwokata. Jednak, jeśli rzeczywiste koszty sprawy przekroczą koszty szacunkowe, obliczymy różnicę pomiędzy:

- kosztami szacowanymi a wstępnie obliczoną opłatą, którą mieliby Państwo zapłacić,
- kosztami szacunkowymi a rzeczywistymi kosztami sprawy.

Następnie muszą Państwo opłacić kwotę mniejszą z dwóch kwot obliczonych według metod podanych wyżej.

Mogą Państwo otrzymać zwrot pewnej części opłat, jeśli koszty sprawy są niższe niż wniesione przez Państwa opłaty lub gdy odzyskamy część kosztów od strony przeciwnej.

7.2. Przegrana sprawa

Jeśli wniosą Państwo sprawę do sądu i uzyskają pomoc prawną, nie oznacza to, że koszty strony przeciwnej zostały pokryte. Stąd, jeśli przegram Państwo sprawę, sąd może nakazać Państwu zapłatę części lub całości kosztów strony przeciwnej lub mogą się Państwo zgodzić na ich pokrycie w ramach zawartej ugody. W każdym przypadku, muszą Państwo pokryć takie koszty we własnym zakresie – nie możemy ich opłacić. Państwa adwokat przekaże Państwu więcej informacji na ten temat, gdy będą Państwo podejmować decyzję, czy wnieść sprawę do sądu czy nie.

8. Jak mogę wnosić opłaty?

Poniższe liczby dotyczą opłat za pomoc prawną, które zobowiązują się Państwo wnieść na naszą rzecz. Nie dotyczą one do opłat za porady i pomoc. Tego typu opłaty wnoszą Państwo bezpośrednio adwokatowi, który poda Państwu właściwą kwotę opłat.

Jeśli wnoszą Państwo opłaty na podstawie swoich dochodów, na ogół mogą Państwo je uiszczać w ratach. Poinformujemy Państwa, ile rat muszą Państwo wnieść i w jakim okresie czasu. Będzie to zależeć od całkowitej kwoty, którą muszą Państwo uiścić. Na ogół, stosujemy następujący system płatności rat:

- kwota do GBP 500 - w 20 miesięcznych ratach,
- kwota od GBP 501 do GPB 1000 - w 30 miesięcznych ratach,
- kwota od GBP 1001 do GPB 1500 – w 36 miesięcznych ratach,
- kwota od GBP 1501 do GPB 2000 - w 42 miesięcznych ratach,
- kwota ponad GPB 2000 - w 48 miesięcznych ratach.

Jeśli uważają Państwo, że mogą mieć trudności z realizacją płatności w powyższych okresach, czasami możemy przedłużyć okres spłaty. Termin może zostać przedłużony wyłącznie po przedstawieniu przez Państwa wystarczającego uzasadnienia. Pracownicy naszego działu finansowego chętnie omówią z Państwem tę sprawę.

Jeśli wpłaty są dokonywane na podstawie Państwa kapitału, na ogół prosimy o dokonanie wpłaty jednorazowo.

9. O czym należy pamiętać przed ubieganiem się o udzielenie pomocy?

Zanim zechcą Państwo ubiegać o porady i pomoc lub pomoc prawną, prosimy dowiedzieć się, jaką ostateczną kwotę opłat, będą Państwo musieli uiścić. Więcej informacji na temat można znaleźć w ulotce „Pomoc prawna w sprawach cywilnych – szacunkowe koszty”.

Jeśli zdecydują się Państwo ubiegać się o pomoc prawną, Państwa adwokat przekaze Państwu egzemplarz broszury „Pomoc prawna w sprawach cywilnych – informacje dla wnioskodawców”, w której znajdują Państwo informacje dotyczące procedur związanych z udzielaniem porad prawnych.

Prosimy uważnie przeczytać te broszury. Państwa adwokat będzie mógł ocenić, jaką kwotę, o ile w ogóle, będą musieli Państwo wnieść oraz wyjaśni, jak ta kwota jest ustalana. W razie jakichkolwiek pytań, mogą Państwo skontaktować się z naszym działem oceny finansowej (patrz wewnętrzna część okładki).

Uwaga! Jeśli chcą Państwo przejść do ubiegania się o pomoc prawną, należy poprosić swojego adwokata o obliczenie i poinformowanie nas o przewidywanych kosztach Państwa sprawy. Jak już wspomnieliśmy w pkt 7, dzięki temu mogą Państwo zaoszczędzić pieniądze.

Państwa adwokat może udzielić Państwu porad dotyczących środków finansowych i mienia wygranego lub zatrzymanego w sprawie (patrz ust. 7). Jeśli wygrają Państwo lub zatrzymają po wygranej sprawie środki finansowe lub mienie, być może będą Państwo musieli wykorzystać je w celu pokrycia kosztów sprawy. Jeśli to Państwa dotyczy, adwokat powinien dać Państwu egzemplarz broszury „Pomoc prawna w sprawach cywilnych – szacunkowe koszty”.

Państwa adwokat może poinformować Państwa, że nie są Państwo uprawnieni do pomocy prawnej, ale mogą podjąć się prowadzenia Państwa sprawy pobierając z tego tytułu własne honorarium. Jeśli dojdzie do takiej sytuacji, zalecamy:

- poproszenie adwokata o dokładne wyjaśnienie powodów, dla których chcą podjąć się prowadzenia sprawy,
- upewnić się, że rozumieją Państwo i wyrażają zgodę na warunki adwokata przed rozpoczęciem przez niego pracy na Państwa rzecz w charakterze prywatnym.

W razie pytań dotyczących finansowych warunków kwalifikacyjnych, prosimy o kontakt z naszym działem oceny finansowej.

Udzielone przez Państwa informacje na temat Państwa sytuacji finansowej muszą być kompletne i dokładne. W przypadku umyślnego podania fałszywych informacji:

- pomoc prawna na Państwa rzecz może zostać zawieszona,
- mogą Państwo zostać zobowiązani do spłaty kosztów pomocy prawnej, świadczonej na Państwo rzecz w sprawie,
- może zostać wszczęte postępowanie karne wobec Państwa.

10. Jak są wykorzystywane przekazywane przez mnie informacje?

Ubiegając się o pomoc prawną, wyrażają Państwo zgodę na omawianie podanych przez Państwa informacji przez Radę oraz, jeśli to konieczne, z innymi osobami spoza Rady. Na przykład, możemy sprawdzić Państwa zarobki u pracodawcy lub świadczenia w Ministerstwie Pracy i Emerytur.

Adwokaci reprezentujący Law Society of Scotland mogą także przeglądać informacje w Państwa wniosku w ramach losowych kontroli jakości przeprowadzanych przez tą organizację.

Zgodnie z prawem jesteśmy zobowiązani do ostrożnego wykorzystywania przekazywanych nam informacji. Na ogół ujawniamy tylko informacje udzielane nam przez klientów i dotyczące wniosków o udzielenie porady prawnej wyłącznie, gdy taka osoba udzieliła nam zgody lub jeśli jesteśmy prawnie zobligowani do ich ujawnienia. Jednak, jeśli poproszą Państwo kogoś, np. Państwa posła do szkockiego parlamentu, o kontakt z nami w sprawie Państwa sprawy, uznamy, że w związku z tym wyrażają Państwo zgodę na omawianie przez nas Państwa sprawy z tą osobą.

Mamy także obowiązek zachowania poufności pewnych informacji oraz przekazywania innych informacji stosownie do postanowień ustawy o ochronie danych i swobodzie informacji. Na przykład, nie możemy przekazywać Państwu danych osobowych innych osób. Jednak mają Państwo prawo poprosić nas o informacje, które posiadamy na Państwa temat oraz pewne inne informacje, które przechowujemy, a które dotyczą pomocy prawnej oraz metod naszej pracy.

Czasami wykorzystujemy te informacje, aby sprawdzić Państwa tożsamość podczas rozmowy telefonicznej. Gromadzimy także pewne informacje, aby upewnić się, że metody naszej pracy nikogo bezprawnie nie dyskryminują i zapewniają równe szanse i dostęp dla wszystkich osób.

Jeśli chcą Państwo uzyskać więcej informacji na temat wykorzystywania przez nas informacji, prosimy zapoznać się z broszurą „Dostęp do informacji”, który wyjaśnia jak:

- mogą się Państwo dowiedzieć, jakie informacje na Państwa temat posiadamy,
- będziemy wykorzystywać informacje, które posiadamy na Państwa temat,
- mogą Państwo uzyskać dostęp do innych dokumentów oraz oficjalnych informacji, które przechowujemy.

11. Co mogę zrobić, jeśli nie jestem zadowolony z pracy Państwa lub mojego adwokata?

W naszej ulotce „Uwagi i skargi dotyczące Scottish Legal Aid Board” mogą się Państwo zapoznać z procedurą składania skarg. Broszurę można uzyskać kontaktując się z nami (adresy i numery telefonów podano na wewnętrznej stronie okładki niniejszej broszury). Mogą Państwo także uzyskać broszurę na naszej stronie www.slab.org.uk.

Skargi dotyczące radców prawnych *Solicitors* w związku ze sprawami rozpatrywanymi w Sądach Rejonowych *Sheriff Courts*

Zanim Państwo złożą skargę na swojego radcę prawnego, powinni Państwo najpierw się z nim skontaktować. Jeśli nadal nie są Państwo zadowoleni z jego usług, należy skontaktować się z pracownikiem kancelarii zajmującym się skargami – spróbuje on rozwiązać Państwa problem.

Jeśli skarga dotyczy się pomocy prawnej, prosimy o przesłanie nam kopii lub informacji korespondencji, które dotyczą danej sprawy.

Jeśli nadal mają Państwo zastrzeżenia, mogą się Państwo skontaktować z Towarzystwem Prawnym Szkocji *Law Society of Scotland* (patrz dalej).

Skargi dotyczące adwokatów *Advocates* w związku ze sprawami rozpatrywanymi w Trybunale Najwyższym *High Court*

Zanim Państwo złożą skargę na swojego radcę prawnego, powinni Państwo najpierw się z nim skontaktować. Jeśli nadal nie są Państwo zadowoleni z jego usług, należy skontaktować się ze Szkocką Komisją ds. Skarg Prawnych *Scottish Legal Complaints Commission* (patrz dalej).

Jeśli skarga dotyczy się pomocy prawnej, prosimy o przesłanie nam kopii lub informacji korespondencji, które dotyczą danej sprawy.

Szkocka Komisja ds. Skarg Prawnych *Scottish Legal Complaints Commission*

Komisja nie jest powiązana w żaden sposób z prawniczymi grupami zawodowymi. Komisja zajmuje się skargami dotyczącymi udzielanych usług prawnych. Złożenie skargi do Komisji jest bezpłatne. Komisja zajmuje się także sposobami, w jaki organy zawodowe takie jak Szkockie Towarzystwo Prawne *The Law Society of Scotland* lub Kolegium Adwokackiego *The Faculty of Advocates* rozwiązują skargi dotyczące zachowań niezgodnych z etyką zawodową i nałożyć na nie zalecenia.

Z Komisją *Scottish Legal Complaints Commission* kontaktować się można pod adresem The Stamp Office, 10-14 Waterloo Place, Edinburgh, EH1 3EG, dzwoniąc pod 0131 528 5111, pisząc na enquiries@scottishlegalcomplaints.org.uk lub odwiedzając stronę www.scottishlegalcomplaints.org.uk

Skargi dotyczące sądów

Aby złożyć skargą dotyczącą danego sądu lub pracowników danego sądu, którzy zajmowali się sprawą osoby skarżącej się, należy skontaktować się ze Szkockimi Służbami Sądowymi *Scottish Court Service* pod adresem Hayweight House, 23 Lauriston Street, Edinburgh, EH3 9DQ, dzwoniąc pod 0131 229 9200. Więcej informacji można nabyć na stronie www.scotcourts.gov.uk

Skargi dotyczące sędziów Sądów Rejonowych *Sheriff Court* lub Trybunałów Najwyższych *High Court*

Aby złożyć skargę na sędziego, należy skontaktować się z Zespołem Sprawiedliwości Sądowej i Administracyjnej *Court and Administrative Justice Team* Departamentu ds. Systemu Prawego *Legal System Division* Wydziału ds. Sądów i Prawa Konstytucyjnego *Constitutional Law and Court Directorate* Rządu Szkockiego *Scottish Government* pisząc na: Scottish Government, Constitutional Law and Courts Directorate, Legal System Division, Courts and Administrative Justice Team, 2W St. Andrews House, Regent Road, Edinburgh, EH1 3DG.

12. Jak mogę ustalić, czy kwalifikuję się finansowo do uzyskania porad i pomocy lub pomocy prawnej?

Aby sprawdzić, czy spełniają Państwo kryteria finansowe do uzyskania naszych usług:

- porad i pomocy, patrz pkt 12.1.
- pomocy prawnej, patrz pkt 12.2.

Podane liczby podlegają dorocznym zmianom, dlatego prosimy upewnić się, że mają Państwo obowiązującą wersję niniejszej broszury.

Proszę pamiętać, że nawet jeśli nie kwalifikuje się do uzyskania bezpłatnych porad i pomocy *Advice and Assistance*, wciąż można kwalifikować się do uzyskania bezpłatnej pomocy prawnej *Legal Aid*, i odwrotnie – więcej informacji uzyskać można u radców prawnych.

12.1. Czy spełniam finansowe kryteria kwalifikacyjne do uzyskania porad i pomocy?

Aby dowiedzieć się więcej na temat spraw karnych i spraw z uczestnictwem dzieci, prosimy zapoznać się z broszurą „Czy kwalifikuję się do uzyskania porad i pomocy – w sprawach karnych lub sprawach z udziałem dzieci?”.

Aby spełnić wymogi kwalifikacyjne, muszą Państwo wykazać, że wartość zarówno Państwa dochodów jak i kapitału (oszczędności oraz rzeczy wartościowe) nie przekracza obowiązujących ustawowych limitów finansowych.

Aby sprawdzić, czy kwalifikują się Państwo finansowo, prosimy zapoznać się z poniższą procedurą. Mogą Państwo także sprawdzić to korzystając z kalkulatora internetowego na naszej stronie **www.slab.org.uk**.

Obliczenia stanowią jedynie przybliżone dane, a Państwa adwokat:

- zapozna Państwa z nimi, jeśli zdecydują się Państwo wnioskować o nasze usługi,
- potwierdzi dokładne obliczenia,
- poinformuje Państwa, czy kwalifikują się Państwo do uzyskania naszych usług.

Etap 1: Czy mają Państwo partnera życiowego osiągającego dochody lub posiadającego kapitał, które powinniśmy uwzględnić?

„Partner” oznacza osobę, z którą Państwo mieszkają jako para, bez względu na to, czy:

- są Państwo małżeństwem czy nie,
- są Państwo tej samej płci czy nie.

Jeśli mają Państwo partnera, muszą Państwo uwzględnić jego środki finansowe w całkowitej kwocie obliczanej na każdym etapie, chyba że:

- mieszkają Państwo osobno,
- mają Państwo problem prawny z tą osobą lub osoba ta będzie stroną przeciwną w Państwa sprawie,
- jest to niesprawiedliwe lub zbyt trudne – jeśli zaistnieje taka sytuacja, powinni Państwo skontaktować się ze swoim adwokatem.

Etap 2: Czy Państwo lub Państwa partner otrzymują dodatki do dochodów lub zależny od dochodu zasiłek dla osoby bezrobotnej poszukującej pracy lub zasiłek dla osób w pełni niezdolnych do wykonywania pracy employment and support allowance?

Jeśli Państwo lub Państwa partner otrzymuje którekolwiek z tych świadczeń, automatycznie kwalifikują się Państwo na podstawie dochodów do uzyskania nieodpłatnych porad i pomocy. Prosimy przejść od razu do etapu 8, aby sprawdzić, czy kwalifikują się Państwo na podstawie kapitału.

Jeśli ani Państwo ani Państwa partner nie otrzymuje tych świadczeń, prosimy przejść do etapu 3.

Etap 3: Oblicz swoje tygodniowe dochody netto.

„Tygodniowe dochody netto” to Państwa całkowite dochody, ze wszystkich źródeł, które Państwo i Państwa partner otrzymują lub do których uzyskania są uprawnieni w jednym tygodniu, pomniejszone o podatek oraz składki na ubezpieczenie społeczne, jeśli są Państwo zatrudnieni lub pracują na własny rachunek. Jeśli osiągają Państwo dochody w systemie miesięcznym, należy pomnożyć swoje zarobki miesięczne przez 12, a następnie podzielić przez 52, w ten sposób uzyskując kwotę dochodów tygodniowych. Aby ułatwić dodawanie kwot, należy je zaokrąglić w dół lub w górę do pełnego funta.

Kwoty te stanowią jedynie kwoty przybliżone, czy kwalifikują się Państwo w zakresie finansowym. Jeśli wnioskują Państwo o udzielenie porad lub pomocy, Państwa adwokat:

- przejrzy z Państwem powyższe kwoty,
- obliczy Państwa tygodniowe dochody netto za okres 7 dni do terminu (włącznie) złożenia Państwa wniosku,
- poinformuje Państwa, że kwalifikują się Państwo do uzyskania naszych usług.

Co należy uwzględnić w obliczeniach:

- zarobki (także napiwki), wypłaty w ramach kredytu lub zyski z działalności gospodarczej,
- alimenty (o ile nie są płacone przez Agencję Pomocy Dzieciom, ang. Child Support Agency),
- emerytury prywatne lub pracownicze,
- zasiłki chorobowe,
- zasiłki macierzyńskie,
- stypendia studenckie (z wyłączeniem pożyczek studenckich),
- płatności w ramach Krajowych Służb Pomocy dla Osób Ubiegającym się o Azyl (National Asylum Support Service, NASS),
- środki pieniężne uzyskane od przyjaciół i krewnych (inne niż pożyczki),
- dochody z oszczędności i inwestycji,
- dywidendy z akcji.

W obliczeniach nie należy uwzględniać:

- zasiłku opiekuńczego (attendance allowance),
- zasiłku dla bezrobotnego wypłacanego w chwili znalezienia pracy (back to work bonus),
- zapomogi wypłacanej w związku ze śmiercią partnera (bereavement allowance),
- jednorazowego dodatku wypłacanego w związku ze śmiercią partnera (bereavement payment),
- dodatku na dziecko (child benefit),
- dodatku do otrzymywanych alimentów na dziecko (child maintenance bonus),
- alimentów (płaconych przez Agencję Pomocy Dzieciom, ang. Child Support Agency),
- ulgi podatkowej na dziecko (child tax credit),
- dodatku bożonarodzeniowego (Christmas bonus),
- zasiłku dla osoby poszukującej pracy zależnego od wkładu pieniężnego,
- zasiłku dla osób w pełni niezdolnych do wykonywania pracy (Employment and Support Allowance),
- zasiłku na lokalny podatek od nieruchomości (council tax benefit),
- zasiłku na pokrycie kosztów związanych z utrzymaniem i opieką osoby niepełnosprawnej (disability living allowance),
- zasiłku dla opiekuna dziecka (guardian's allowance),
- zasiłku mieszkaniowego (housing benefit),
- zasiłku dla osób niepełnosprawnych (incapacity benefit),
- renty dla osób, którzy stali się niepełnosprawni w wyniku wykonywanej pracy
- renty dla osób niepełnosprawnych w wyniku wypadku w pracy (industrial injuries disablement pension),
- zasiłku na opiekę nad inwalidą (invalid care allowance),
- dodatku emerytalnego (pension credit),
- zasiłku z tytułu poważnego stopnia niepełnosprawności (severe disablement allowance),
- emerytury państwowej,
- ustawowego zasiłku macierzyńskiego (nie wypłacanego przez pracodawcę),
- ustawowego zasiłku chorobowego (nie wypłacanego przez pracodawcę),
- kwot wypłacanych posiadaczom medali Victoria Cross lub George Cross,
- rent dla inwalidów wojennych,
- rent dla wdów po żołnierzach poległych w walce lub rent dla wdów,
- zasiłku dla owdowiałego rodzica dziecka (widowed parent's allowance),
- pomocy finansowej dla osób o niskich dochodach (working tax credit).

Oblicz całkowite tygodniowe dochody netto i zapisz je w poniższej tabeli:

pole 1

Etap 4: Jeśli płacą Państwo alimenty, należy obliczyć Państwa tygodniowe wypłaty z tego tytułu.

Proszę wpisać kwotę tygodniowych wypłat z tytułu alimentów w poniższym polu:

pole 2

Etap 5: Należy dodać kwoty następujących świadczeń dla Państwa partnera i każdej osoby pozostającej na Państwa utrzymaniu (osoby dorosłej lub dziecka).

„Osoba pozostająca na utrzymaniu” oznacza dziecko lub osobę mieszkającą z Państwem, która nie osiąga żadnych własnych dochodów.

Partner	GBP 36,65
Osoba pozostająca na utrzymaniu: na każde dziecko	GBP 56,11
Osoba pozostająca na utrzymaniu: na każdą osobę dorosłą (inną niż partner)	GBP 56,11

Oblicz kwotę tygodniowych świadczeń i zapisz ją w poniższej tabeli:

pole 3

Etap 6: Oblicz swoje całkowite tygodniowe dochody do rozporządzenia.

Od swoich tygodniowych dochodów netto (pole 1) należy odjąć tygodniowe płatności z tytułu alimentów (pole 2) oraz kwotę tygodniowych świadczeń (pole 3). W obliczeniach można skorzystać z poniższej tabeli. Obliczona kwota stanowi tygodniowe dochody do rozporządzenia.

Kwota z pola 1 (tygodniowe dochody netto)	GBP	pole 1
MINUS		
Kwota z pola 2 (tygodniowe kwoty alimentów)	GBP	pole 2
MINUS		
Kwota z pola 3 (tygodniowe kwoty świadczeń)	GBP	pole 3
RÓWNA SIĘ		
Tygodniowe dochody do rozporządzania	GBP	pole 4

Etap 7: Czy Państwa tygodniowe dochody do rozporządzania kwalifikują Państwa do uzyskania porad i pomocy?

Jeśli Państwa tygodniowe dochody do rozporządzania przekraczają kwotę GBP 234, nie kwalifikują się Państwo do uzyskania porad i pomocy.

Jeśli kwota ta wynosi GBP 234 lub mniej, kwalifikują się Państwo na podstawie dochodów, jednak należy przejść do etapu 8, aby sprawdzić, czy kwalifikują się Państwo na podstawie kapitału. Mogą być Państwo zobowiązani do wniesienia opłaty – patrz etap 12.

Etap 8: Oblicz całkowity kapitał.

Po obliczeniu, czy kwalifikują się Państwo na podstawie dochodów, muszą Państwo obliczyć, czy kwalifikują się na podstawie kapitału. „Kapitał” oznacza oszczędności i rzeczy wartościowe, które Państwo posiadają.

Należy dodać kapitał Państwa i Państwa partnera (chyba że nie musimy uwzględnić jego środków – patrz etap 1).

Przykłady kapitału:

- kwota, która mogłaby zostać pożyczona pod zastaw wszystkich gruntów i budynków, które Państwo i Państwa partner posiadają (z wyłączeniem mieszkania/domu, w którym Państwo mieszkają), włącznie z udziałami typu 'timeshare',
- środki pieniężne w banku, kasy spółdzielczej, na poczcie, w obligacjach premiovych (premium bonds), w certyfikatach National Savings, itp.,
- akcje i udziały,
- środki pieniężne, które można pożyczyć pod zastaw polis ubezpieczeniowych,
- wartość dóbr luksusowych, np. łodzi, przyczepy kempingowej, drugiego samochodu, biżuterii (bez obrączki ślubnej lub pierścionka zaręczynowego), antyków lub rzeczy będących przedmiotem inwestycji,
- środki pieniężne należne Państwu lub Państwa partnerowi,
- środki pieniężne należne z tytułu testamentu osoby zmarłej,
- środki pieniężne należne z funduszu powierniczego,
- środki pieniężne, które można pożyczyć pod zastaw aktywów przedsiębiorstwa,
- kwoty odpraw przy zwolnieniu z pracy z przyczyn leżących po stronie pracodawcy.

W obliczeniach nie należy uwzględniać:

- mieszkania/domu, w którym Państwo mieszkają,
- mebli i ubrań znajdujących się w tym mieszkaniu/domu,
- narzędzi oraz sprzętu wykorzystywanego w pracy,
- wartości mienia lub rzeczy, które są przedmiotem sporu.

Oblicz **całkowity kapitał** i zapisz go w poniższej tabeli:

pole 5

Etap 9: Należy dodać kwoty następujących odliczeń z kapitału na poczet każdej mieszkającej z Państwem osoby pozostającej na Państwa utrzymaniu (osoby dorosłej lub dziecka).

Odliczenia te są następujące:

na pierwszą osobę pozostającą na utrzymaniu	GBP 335
na drugą osobę pozostającą na utrzymaniu	GBP 200
na każdą kolejną osobę pozostającą na utrzymaniu	GBP 100

Oblicz kwotę tych odliczeń i zapisz je w poniższej tabeli:

pole 6

Etap 10: Oblicz swój całkowity kapitał do rozporządzenia.

Od kwoty całkowitego kapitału (pole 8) należy odjąć kwoty odliczeń (pole 6). Obliczona kwota stanowi całkowity kapitał do rozporządzenia.

Kwota z pola 5 (całkowity kapitał)

GBP
-----

pole 5

MINUS

Kwota z pola 6 (odliczenia)

GBP
-----

pole 6

RÓWNA SIĘ

Całkowity kapitał do rozporządzenia

GBP
-----

pole 7

W przypadku porad i pomocy, jeśli Państwa całkowity kapitał do rozporządzenia wynosi GBP 1639 lub mniej, kwalifikują się Państwo na podstawie kapitału. Jeśli są Państwo emerytami, mogą się Państwo kwalifikować nawet, jeśli Państwa kapitał przekracza wartość GBP 1639. W takim przypadku należy skontaktować się z adwokatem.

Etap 11: Czy spełniam kryteria kwalifikacyjne do uzyskania porad i pomocy?

Prawdopodobnie spełniają Państwo kryteria kwalifikacyjne do uzyskania porad i pomocy, jeśli:

- Państwa dochody do rozporządzenia (kwota w polu 4) wynoszą GBP 234 lub mniej (lub otrzymują Państwo dodatki do dochodów lub zależny od dochodu zasiłek dla osoby bezrobotnej poszukującej pracy lub zasiłek dla osób w pełni niezdolnych do pracy), oraz
- Państwa kapitał do rozporządzenia (kwota w polu 7) wynosi GBP 1639 lub mniej. Jednak, jeśli są Państwo emerytami i Państwa kapitał przekracza kwotę GBP 1639, nadal mogą się Państwo kwalifikować. W takim przypadku należy skontaktować się z adwokatem.

Jeśli uznają Państwo, że spełniają kryteria kwalifikacyjne, należy sprawdzić, czy muszą Państwo wnieść opłaty na podstawie swoich dochodów (patrz etap 12). W przypadku porad i pomocy, nie muszą Państwo wносить opłaty obliczonej na podstawie kapitału.

Jeśli zdecydują się Państwo wnioskować o udzielenie porad i pomocy, podczas pierwszego spotkania ze swoim adwokatem należy przedłożyć dokumenty potwierdzające kwoty Państwa dochodów i kapitału. Na przykład, należy dostarczyć następujące dokumenty:

- ostatnie odcinki płacy lub dokumenty księgowe, jeśli pracują Państwo na własny rachunek,
- dokumenty dotyczące emerytury lub uzyskiwanych świadczeń,
- ważne pisma lub zawiadomienia o uzyskaniu świadczeń,
- informacje na temat Państwa oszczędności, np. wyciąg z banku lub książeczkę wkładów oszczędnościowych (ang. passbook).

Jeśli nie przedłożą Państwo powyższych dokumentów na początku procesu, procedura rozpatrywania Państwa wniosku zostanie opóźniona. Adwokat, dopóki nie uzyska pewności, co do prawdziwości udzielonych przez Państwa informacji na temat Państwa warunków finansowych, nie może rozpocząć swojej pracy.

Państwa adwokat musi także uzyskać pewność, że sprawa, w ramach której proszą Państwo o poradę podlega prawu szkockiemu.

Etap 12: Ewentualne opłaty.

W zależności od Państwa dochodów do rozporządzania, mogą być Państwo zobligowani do wniesienia opłat, które są obliczane na podstawie następującej skali:

Tabela 1

Tygodniowe dochody do rozporządzania	Opłata
Do kwoty GBP 100 włącznie	Bez opłat
Kwota od GBP 100 do GBP 107	GBP 7
Kwota od GBP 107 do GBP 114	GBP 14
Kwota od GBP 114 do GBP 121	GBP 21
Kwota od GBP 121 do GBP 128	GBP 28
Kwota od GBP 128 do GBP 135	GBP 35
Kwota od GBP 135 do GBP 142	GBP 42
Kwota od GBP 142 do GBP 149	GBP 49
Kwota od GBP 149 do GBP 156	GBP 56
Kwota od GBP 156 do GBP 163	GBP 63
Kwota od GBP 163 do GBP 170	GBP 70
Kwota od GBP 170 do GBP 177	GBP 77
Kwota od GBP 177 do GBP 184	GBP 84
Kwota od GBP 184 do GBP 191	GBP 91
Kwota od GBP 191 do GBP 198	GBP 98
Kwota od GBP 198 do GBP 205	GBP 105
Kwota od GBP 205 do GBP 212	GBP 112
Kwota od GBP 212 do GBP 219	GBP 119
Kwota od GBP 219 do GBP 226	GBP 126
Kwota od GBP 226 do GBP 234	GBP 134
Ponad GBP 234	Brak uprawnień do uzyskania porad i pomocy

Jeśli muszą Państwo wnieść opłaty, należy je zapłacić adwokatowi. Adwokat uzgodni z Państwem metodę płatności, w ramach jednorazowej kwoty lub w ratach.

Diagnostyczne porady i pomoc

Niekiedy Państwa adwokat może udzielić Państwu „diagnostycznych” porad i pomocy. Umożliwia mu to bardziej dogłębne poznanie Państwa problemu oraz możliwość zdecydowania, czy mogą Państwu pomóc w ramach usługi „porady i pomoc”. Poniższa tabela prezentuje ewentualne kwoty opłat za tego typu usługi. Kwota maksymalna wynosi GBP 35. Państwa adwokat uzgodni z Państwem metodę płatności.

Jeśli Państwa adwokat uzna, że może Państwu pomóc w ramach usługi „porady i pomoc”, może on poprosić Państwa o uiszczenie opłaty zgodnie z tabelą 1. W takim przypadku, wszelkie wpłaty na poczet diagnostycznych porad i pomocy zostaną potrącone z opłat wniesionych przez Państwa na poczet pełnej usługi „porady i pomoc”.

Jeśli Państwa tygodniowe dochody do rozporządzania przekraczają kwotę GBP 234, nie kwalifikują się Państwa do uzyskania wstępnych porad i pomocy. Jeśli kwota ta wynosi GBP 234 lub mniej, kwalifikują się Państwo na podstawie dochodów, jednak należy przejść do etapu 8, aby sprawdzić, czy kwalifikują się Państwo na podstawie kapitału.

Tabela 2

Tygodniowe dochody do rozporządzania	Maksymalna opłata
GBP 95 lub mniej	Bez opłat
Kwota od GBP 100 do GBP 128 tygodniowo	GBP 7
Kwota od GBP 128 do GBP 156 tygodniowo	GBP 14
Kwota od GBP 156 do GBP 184 tygodniowo	GBP 21
Kwota od GBP 184 do GBP 212 tygodniowo	GBP 28
Kwota od GBP 212 do GBP 234 tygodniowo	GBP 35
Ponad GBP 234	Brak uprawnień do uzyskania porad i pomocy

Etap 13: Co dalej?

Jeśli kwalifikują się Państwo i chcą ubiegać się o porady i pomoc, muszą Państwo skontaktować się w tej sprawie ze swoim adwokatem. Aby znaleźć adwokata, patrz pkt 5.

Jeśli uważają Państwo, że będziecie potrzebowali pomocy radcy prawnego, aby skierować dane sprawę do sądu, proszę o uważne zapoznanie się z dalszymi informacjami, aby sprawdzić, czy kwalifikują się Państwo do udzielania bezpłatnej pomocy prawnej

Jeśli nie kwalifikują się Państwo do uzyskania porad i pomocy, nadal mogą Państwo ubiegać się o pomoc prawną, i odwrotnie – więcej informacji uzyskać można u radców prawnych.

W przypadku nie kwalifikowania się do udzielenia pomocy prawnej, Biura Porad Obywatelskich *Citizens Advice Bureau*, Biura Porad Finansowych *Money Advice Centres* oraz Biura *Shelter* (organizacja charytatywna zajmująca się sprawami mieszkaniowymi), udzielają bezpłatnych porad, które mogą okazać się pomocne w danej sprawie a także pomóc w ustaleniu, czy przydzielenie pomocy prawnej jest konieczne (dane kontaktowe znajdują się na drugiej stronie okładki niniejszej broszury). Pomoc można także uzyskać w firmach ubezpieczeniowych lub w związkach zawodowych.

12.2. Czy spełniam finansowe kryteria kwalifikacyjne do uzyskania pomocy prawnej?

W ramach pomocy prawnej Państwa adwokat uzyskuje środki pieniężne umożliwiające mu wniesienie sprawy do sądu. Finansowanie obejmuje prace przygotowawcze, a także samą rozprawę. Fundusz ten zapewnia środki finansowe na opłacenie prawników i biegłych, jeśli jest to konieczne.

Prosimy zapoznać się z poniższą procedurą, aby sprawdzić, czy spełniają Państwo kryteria finansowe lub skorzystać z kalkulatora online na naszej stronie **www.slab.org.uk**. Bez względu na metodę obliczeń, własne obliczenia należy traktować wyłącznie jako przybliżone kalkulacje.

Muszą Państwo także przekonać nas, że mają Państwo podstawy prawne do wniesienia sprawy oraz, że wykorzystanie funduszy publicznych w tym celu jest uzasadnione.

Jeśli zdecydują się Państwo złożyć wniosek, rozpatrzymy go, aby zdecydować, czy kwalifikują się Państwo do uzyskania naszych usług. W tej sprawie muszą Państwo kontaktować się ze swoim adwokatem. Aby znaleźć adwokata, patrz pkt 5.

Etap 1: Czy mają Państwo partnera życiowego osiągającego dochody lub posiadającego kapitał, które powinniśmy uwzględnić?

„Partner” oznacza osobę, z którą Państwo mieszkają jako para, bez względu na to, czy:

- są Państwo małżeństwem czy nie,
- są Państwo tej samej płci czy nie.

Jeśli mają Państwo partnera, muszą Państwo uwzględnić jego środki finansowe w całkowitej kwocie obliczanej na każdym etapie, chyba że:

- Państwa partner reprezentuje przeciwny interes w sprawie lub
- mieszkają Państwo osobno, ponieważ uznali Państwo, że Państwa związek dobiega końca.

Etap 2: Czy Państwo lub Państwa partner otrzymują dodatki do dochodów lub zależny od dochodu zasiłek dla osoby bezrobotnej poszukującej pracy lub zależny od dochodu zasiłek dla osób w pełni niezdolnych do pracy?

Jeśli Państwo lub Państwa partner otrzymuje którekolwiek z tych świadczeń, automatycznie kwalifikują się Państwo do uzyskania pomocy prawnej zarówno na podstawie dochodów jak i kapitału. Nie będą musieli Państwo wnosić opłat na poczet kosztów sprawy.

Jeśli ani Państwo ani Państwa partner nie otrzymuje tych świadczeń, prosimy przejść do etapu 3.

Etap 3: Oblicz swoje szacunkowe całkowite dochody (przed opodatkowaniem) w przyszłym roku.

W przypadku pomocy prawnej, obliczamy dochody, które mogą Państwo osiągnąć w terminie 12 miesięcy rozpoczynającym się od dnia złożenia Państwa wniosku.

Aby ułatwić dodawanie kwot, należy je zaokrąglić w dół lub w górę do pełnego funta.

Co należy uwzględnić:

- zarobki, kwoty wypłacane w ramach kredytu lub zyski z działalności gospodarczej,
- otrzymywane przez Państwa alimenty, od osoby fizycznej lub z Child Support Agency,
- emerytury,
- zasiłki,
- ulgi podatkowe,
- ustawowe zasiłki chorobowe,
- ustawowe zasiłki macierzyńskie,
- stypendia studenckie,
- środki pieniężne otrzymane od przyjaciół i krewnych,
- dochody z oszczędności i inwestycji,
- dywidendy z akcji.

Oblicz roczne dochody brutto i zapisz je w poniższej tabeli:

pole 1

Etap 4: Oblicz kwotę, którą możesz zapłacić w przyszłym roku z tytułu wydatków i świadczeń.

Należy uwzględnić następujące wydatki i świadczenia:

- podatek dochodowy i składki na ubezpieczenie społeczne,
- płacone alimenty,
- wydatki na opiekę nad dzieckiem związane z podjęciem zatrudnienia,
- koszty dojazdu do/z miejsca pracy,
- koszty mieszkaniowe:
  - spłaty kredytu mieszkaniowego lub czynszu (pomniejszone o zasiłek mieszkaniowy),
  - składki ubezpieczeniowe (jeśli opłacane w związku z kredytem mieszkaniowym),
  - koszty zamieszkania (jeśli nie płać Państwo czynszu lub nie spłacają kredytu mieszkaniowego),
- lokalny podatek od nieruchomości (council tax) (pomniejszony o wszelkie zniżki).

Oblicz kwotę rocznych wydatków i zapisz ją w poniższej tabeli:

pole 2

Etap 5: Należy dodać kwoty następujących odliczeń dla Państwa partnera i każdej osoby pozostającej na Państwa utrzymaniu (osoby dorosłej lub dziecka).

„Osoba pozostająca na utrzymaniu” oznacza dziecko lub osobę mieszkającą z Państwem, która nie osiąga żadnych własnych dochodów.

Partner	GBP 1 911
Osoba pozostająca na utrzymaniu: na każde dziecko	GBP 2 926
Osoba pozostająca na utrzymaniu: na każdą osobę dorosłą (inną niż partner)	GBP 2 926

Oblicz kwotę tych odliczeń i zapisz ją w poniższej tabeli:

pole 3

Etap 6: Oblicz swoje całkowite dochody do rozporządzenia.

Od swoich rocznych dochodów brutto (pole 1) należy odjąć kwotę wydatków (pole 2) oraz kwotę odliczeń (pole 3). Otrzymana kwota stanowi całkowite dochody do rozporządzenia.

Kwota z pola 1 (roczne dochody brutto)

GBP

pole 1

MINUS

Kwota z pola 2 (wydatki)

GBP

pole 2

MINUS

Kwota z pola 3 (odliczenia)

GBP

pole 3

RÓWNA SIĘ

Całkowite dochody do rozporządzenia

GBP

pole 4

Etap 7: Oblicz swój kapitał.

„Kapitał” oznacza oszczędności i rzeczy wartościowe, które Państwo posiadają. Należy dodać kapitał Państwa i Państwa partnera (chyba że nie musimy uwzględnić jego środków – patrz etap 1).

Przykłady kapitału:

- wartość wszystkich gruntów i budynków, które Państwo i Państwa partner posiadają, z wyłączeniem mieszkania/domu, w którym Państwo mieszkają, a włącznie z udziałami typu 'timeshare',
- środki pieniężne w banku, kasie spółdzielczej, na poczcie, w obligacjach premiovych (premium bonds), w certyfikatach National Savings, itp.,
- akcje i udziały,
- środki pieniężne, które można pożyczyć pod zastaw polis ubezpieczeniowych,
- wartość wartościowych dóbr, np. łodzi, przyczepy kempingowej, biżuterii (z wyłączeniem obrączki ślubnej lub pierścionka zaręczynowego), antyków lub rzeczy będących przedmiotem inwestycji,
- środki pieniężne należne Państwu lub Państwa partnerowi,
- środki pieniężne należne z tytułu testamentu osoby zmarłej,
- środki pieniężne należne z funduszu powierniczego,
- środki pieniężne, które można wycofać z działalności gospodarczej Państwa lub Państwa partnera lub, które można pożyczyć pod zastaw aktywów w ramach działalności gospodarczej.

Nie należy uwzględniać:

- narzędzi oraz sprzętu wykorzystywanego w pracy,
- wartości mienia lub rzeczy, które stanowią przedmiot sprawy sądowej (np. domek letniskowy na ogół stanowi tego typu mienie, ale nie, jeśli jego własność była przedmiotem sporu w ramach ugody rozwodowej),
- wartości domu/mieszkania, w którym Państwo mieszkają.

Oblicz całkowity kapitał do rozporządzania i zapisz go w poniższej tabeli:

pole 5

Etap 8: Czy spełniam kryteria kwalifikacyjne do uzyskania pomocy prawnej?

Muszą Państwo spełnić kryteria finansowe w zakresie dochodów i kapitału. Jeśli spełniają je Państwo, mogą być Państwo zobowiązani do wniesienia opłaty z dochodów, kapitału lub obu tych źródeł.

Jeśli Państwa dochody do rozporządzenia (patrz pole 4) wynoszą:

- ponad GBP 25 000, nie spełniają Państwo kryteriów na podstawie dochodów i nie uzyskają pomocy prawnej, a w przypadku dochodów na poziomie GBP 3 355 lub mniejszym, kwalifikują się Państwo na podstawie dochodów i nie muszą wносить opłat na z dochodów,
- od GBP 3 355 do GBP 25 000, kwalifikują się Państwo na podstawie dochodów, ale muszą wnieść opłatę.

Aby obliczyć kwotę opłaty, proszę skorzystać z poniższej tabeli.

Suma całkowita dochodów do rozporządzenia

pole 4

Jeśli kwota w polu 4 znajduje się pomiędzy kwotą GBP 3 356 a GBP 10 995

Odlicz kwotę GBP 3 355 od kwoty z pola 4, zapisując ją w polu a. Następnie odlicz kwotę z pola a i podziel ją na 3, zapisując rezultat polu b. Jest to kwota należnej składki z tytułu uzyskiwanych dochodów.

pole a

pole b

Jeśli kwota w polu 4 znajduje się pomiędzy kwotą GBP 10 996 a GBP 15 000

Odlicz kwotę GBP 10 996 od kwoty z pola 4, zapisując ją w polu c. Następnie odlicz kwotę z pola c i podziel ją na 2, zapisując rezultat polu d.

pole c

pole d

Dodaj teraz kwotę GBP 2 546 do kwoty z pola d, zapisując rezultat w polu e. Jest to kwota należnej składki z tytułu uzyskiwanych dochodów.

pole e

Jeśli kwota w polu 4 znajduje się pomiędzy kwotą GBP 15 001 a GBP 25 000

Odlicz kwotę GBP 15 001 od kwoty z pola 4, zapisując ją w polu f. Następnie dodaj kwotę GBP 4 548, zapisując rezultat polu g. Jest to kwota należnej składki z tytułu uzyskiwanych dochodów.

pole f

pole g

Jeśli kwalifikują się Państwo na podstawie dochodów, a Państwa kapitał do rozporządzenia (patrz pole 5) wynosi:

- GBP 7 504 lub mniej, kwalifikują się Państwo na podstawie kapitału i nie muszą wносить opłat ze swojego kapitału,
- od GBP 7 504 do GBP 12 439, kwalifikują się Państwo na podstawie kapitału, ale będą musieli wnieść opłaty równe różnicy pomiędzy wartością Państwa kapitału a kwotą GBP 7 504,
- ponad GBP 12 439, na ogół nie udzielamy pomocy prawnej w takich przypadkach, jeśli uznamy, że stać Państwa na pokrycie wydatków we własnym zakresie. Zależy to od typu postępowania sądowego oraz jego szacunkowych kosztów.

Jeśli wartość Państwa kapitału przekracza kwotę GBP 12 439, nadal mogą się Państwo kwalifikować, jeśli są Państwo emerytami lub jeśli uznamy, że udzielenie Państwu pomocy prawnej leżałoby w interesie wymiaru sprawiedliwości. Więcej informacji na temat uzyskują Państwo od adwokata.

Etap 9: Ewentualne opłaty.

Patrz pkt 7 - *Jak mogę dowiedzieć się o ewentualnych kosztach?*

Etap 10: Co dalej?

Nawet jeśli kwalifikują się Państwo do uzyskania pomocy prawnej na podstawie kryteriów finansowych, nadal muszą Państwo spełnić inne warunki, np. posiadać podstawy prawne dla swojej sprawy. Rada zdecyduje, czy spełniają Państwo tego typu warunki.

W celu uzyskania pomocy prawnej muszą Państwo kontaktować się ze swoim adwokatem. Aby znaleźć adwokata, patrz pkt 5.

Jeśli nie kwalifikują się Państwo do uzyskania porad i pomocy, nadal mogą Państwo ubiegać się o pomoc prawną, i odwrotnie – więcej informacji uzyskać można u radców prawnych.

W przypadku nie kwalifikowania się do udzielenia pomocy prawnej, Biura Porad Obywatelskich *Citizens Advice Bureau*, Biura Porad Finansowych *Money Advice Centres* oraz Biura *Shelter* (organizacja charytatywna zajmująca się sprawami mieszkaniowymi), udzielają bezpłatnych porad, które mogą okazać się pomocne w danej sprawie a także pomóc w ustaleniu, czy przydzielenie pomocy prawnej jest konieczne (dane kontaktowe znajdują się na drugiej stronie okładki niniejszej broszury). Pomoc można także uzyskać w firmach ubezpieczeniowych lub w związkach zawodowych.

BACK PAGE

(SPACE FOR FOREIGN LANGUAGE PANELS)

Aby otrzymać niniejszą broszurę w innych językach, w alfabecie Braille'a, dużą czcionką lub na nośniku CD, prosimy o kontakt na adres/nr telefonu podany na wewnętrznej stronie okładki.

CIV-SIMP-04/08

Plain Language Commission logo